

De Batamariba

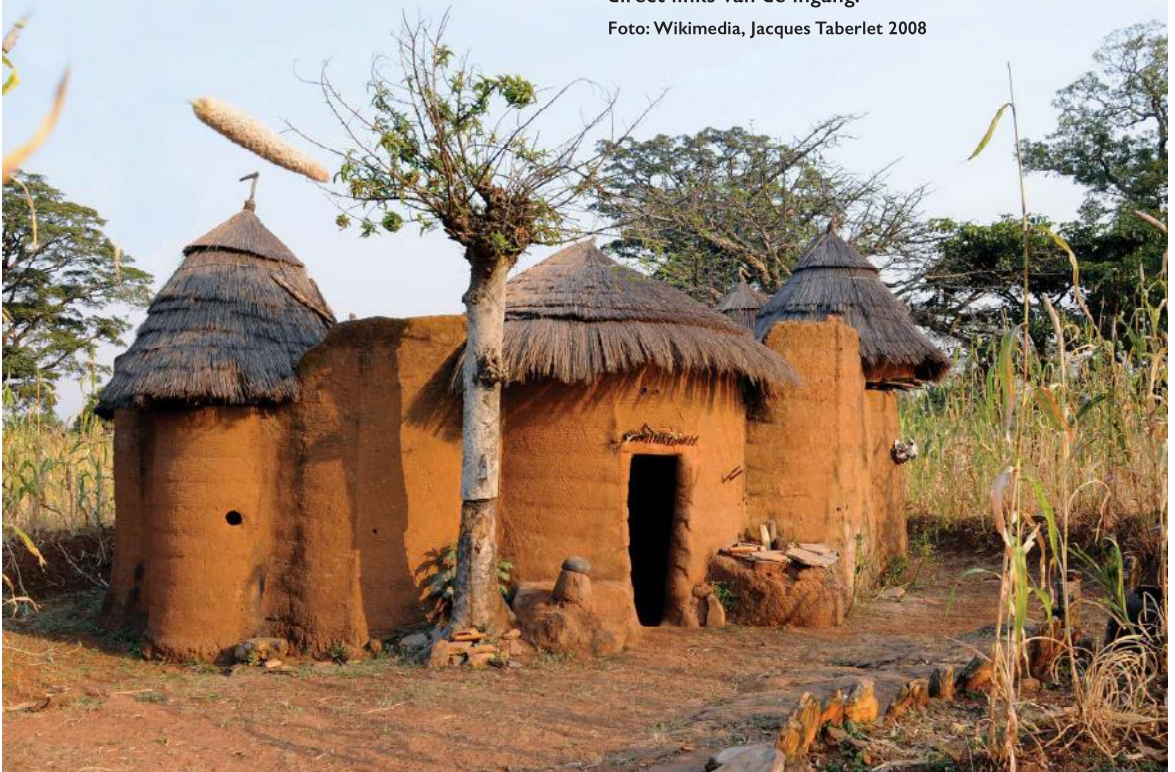

Bron basiskaart: Wikipedia, bewerking André Smit

In het noorden van Togo en in Benin bevindt zich een gebied van vele tienduizenden hectares, een heuvelachtige savanne, die men aanduidt als het Koutammakou-landschap. Hier leven de Batamariba, ook bekend onder de naam Tamberma of Somba en diverse andere namen.

Een Batamariba-huis. Bij de buitenste 'torens' is het puntje van 'riet' afneembaar en via de opening aan de bovenzijde bereikt men de graanopslag. Let op het offeraltaar direct links van de ingang.

Foto: Wikimedia, Jacques Taberlet 2008

Boven: Twee verschillende schilden van de Batammariba. De ene vanaf de voor-, de andere vanaf de achterzijde afgebeeld. Foto Veilinghuis De Zwaan, mei 2022.

Rechts: Luchtfoto van een Batammariba huis.

Foto Farid Amadou Bahleman 2021 Wikimedia

De Batammariba hebben kleine, ronde (20-40 cm) zeer karakteristieke schilden. Over het materiaal en gebruik van deze schilden is buitengewoon weinig informatie te vinden. Ze zouden gemaakt zijn van bundels gras die in een spiraal door rotanstrips met elkaar verbonden zijn.

Beschouwt men zo'n schild dan lijkt het erop dat gras noch rotan gebruikt is. In elk geval is leer gebruikt, allereerst voor het handvat, daarnaast is soms de rand versterkt met een strip leer. Leer is soms ook gebruikt ter bedekking van het karakteristieke uitsteeksel aan de voor-

kant. Het schild werd gebruikt tijdens rituele, veelal bloedige gevechten.

Unesco Werelderfgoed

De Batammariba zijn vooral bekend om hun karakteristieke huizen. Ze zijn aangemerkt als Unesco Werelderfgoed en omdat ze zijn opgetrokken uit leem (met gras) hebben ze veel te lijden van zware regenval en vergen veel onderhoud.

De huizen liggen zeer verspreid in het landschap en elk huis bestaat uit een aantal ronde en rechthoekige, onderling verbonden kleine bouwsels met een verdiepingsvloer waardoor een kasteelachtige structuur ontstaat. Op de begane grond vindt de voedselbereiding plaats en op de verdiepingsvloer slaapt men. Een deel van de bouwsels heeft een plat dak en op dit ommuurde terras droogt

men maïs en dergelijke. Een ander deel heeft een puntdak van stro met daaronder een van leem vervaardigde opslagplaats voor graan.

Het geheel staat in een gesloten kring en bood zodoende een redelijke bescherming bij slavenraids.

Oorspronkelijk waren de Batammariba jagers, maar tegenwoordig bedrijven ze landbouw en vormen maïs en gierst het hoofdvoedsel. Een soort bier, *tehouc*, is de belangrijkste drank.

Het zijn animisten en elk huis heeft talloze offerplaatsen.

justushouthuesen@gmail.com